

Inzet incidentele klimaatgelden t.b.v. data-analist energiesysteem Gooi en Vechtstreek

Algemeen	
Aan	PFHO Milieu & Duurzaamheid
Van	Karen Bloemen
Datum	24-10-2024
Verspreiden	Ja
Kenmerk	DOC-24007927

Beste portefeuillehouders Milieu & Duurzaamheid,

In het afgelopen DO fysiek domein is het voorstel 'inzet data-analist energiesysteem Gooi en Vechtstreek' behandeld. Het DO heeft besloten om voor 2024 en 2025 incidenteel beschikbare van het Rijk (Klimaatfonds) voor de regio Gooi en Vechtstreek in te zetten voor de inhuur van een data-analist energiesysteem. Op deze manier krijgen gemeenten goed zicht op onderliggende data bij diverse thema's als gebouwde omgeving, bedrijven en opwek van duurzame energie. Met een integraal beeld van het energiesysteem op buurtniveau, kunnen gemeenten ook tot keuzes komen t.b.v. mogelijke warmteplannen. Daarnaast kan deze integrale informatie worden gebruikt voor prognoses in de ontwikkeling van het stroomnet in samenwerking met Liander.

Aanleiding

De Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) concludeert n.a.v. haar onderzoek '*Koersen op klimaatneutraal - Aansturing en bekostiging van het decentrale klimaat- en energiebeleid*' dat de uitvoeringskosten voor klimaat- en energiebeleid voor gemeenten hoog oplopen. De jaarlijkse kosten die gemeenten moeten maken lopen op van € 775 miljoen in 2025 tot € 1.037 miljoen in 2030. Dat is bijna 45% hoger dan in 2020 gedacht, met name door nieuwe taken voor decentrale overheden. Naar aanleiding van het onderzoek worden incidentele middelen beschikbaar gesteld voor 2024 en 2025, deze zijn bedoeld ter overbrugging totdat er nieuwe afspraken worden gemaakt n.a.v. ROB-rapport/ rapport van onderzoeksbureau AEF per 1 januari 2026.

De gemeenten van RES-regio Noord-Holland Zuid krijgen voor 2024 en voor 2025 3 fte vergoed (3x €130.000) voor e-infra taken (voor de jaren na 2025 voert VNG nu onderhandelingen met het Rijk). In overleg is besloten dat elke deel RES-regio 0,5 fte vergoed krijgt (€65.000). Deze extra middelen worden via de provincie Noord-Holland aan Regio Gooi en Vechtstreek beschikbaar gesteld. De gelden zijn vrij besteedbaar en hoeven niet verantwoord te worden. De deelregio zorgt zelf voor de organisatie van de invulling/bemensing. De incidentele middelen kunnen worden ingezet voor e-infra taken van gemeente (zoals bijvoorbeeld extra capaciteit voor ondersteuning voor (versnelling van) ruimtelijke inpassing energie-infra, ondersteuning bij opzetten energiehub's, lokaal programmeren, kennisuitwisseling etc.). Uiteindelijk doel is om met elkaar te werken aan het decentrale energiesysteem van de toekomst. Er is voor gekozen om de gelden in te zetten voor een data-analist energiesysteem regio Gooi en Vechtstreek.

Inzet incidentele klimaatgelden

De wens om de gelden in te zetten voor een data-analist komt voort uit het feit dat gemeenten input willen verzamelen voor het verkennen van het energiesysteem op verschillende thema's (zoals de gebouwde omgeving, bedrijven en opwek duurzame energie). Met data-analyse kan het energiesysteem worden verkend. Gemeenten krijgen daarmee goed zicht op de onderliggende data tot op buurtniveau. Daarnaast kan deze integrale informatie worden gebruikt voor prognoses in de ontwikkeling van het stroomnet in samenwerking met Liander. Liander werkt met gemeenten samen in een iteratief traject van integraal programmeren (naar een Energie Systeem Actie Plan (ESAP)). Liander kan een deel van de toekomstige vraag en aanbod alleen samen met stakeholders (gemeenten) voorspellen. Dus ook om de bestaande data van Liander te verrijken en te valideren is het

nodig dat gemeenten zelf op een gestructureerde manier data verzamelen en interpreteren om input te leveren t.b.v. het energiesysteem in onze regio.

De opdracht voor een data-analist energiesysteem regio Gooi en Vechtstreek bestaat onder andere uit de volgende werkzaamheden:

- het in kaart gaan brengen bestaande en toekomstige energiebehoeftes op in ieder geval de thema's warmte, mobiliteit, opwek en opslag;
- het in kaart brengen van hoe het integrale energiesysteem van nader te bepalen buurten in de gemeenten eruit kan zien;
- het ontwikkelen van een standaard werkwijze en gezamenlijke aanpak met behulp van Tomahawk om te komen tot analyse en ontwerp van integrale energiesystemen;
- het bouwen van expertise op het bovenstaande, naast het benoemen van indicatoren van monitoring over het energiesysteem van de regio.

Financiën

Het betreft voornamelijk incidentele gelden, dus na 2025 is er geen zekerheid over vervolg financiering vanuit het Rijk. De incidentele middelen komen vanuit het Klimaatfonds en worden overgemaakt via de mei- en septembercirculaire via BZK als decentralisatie-uitkering voor de RES-regio's. NB: deze gelden zouden via de provinciale september circulaire worden uitgekeerd. Dit is helaas nog niet gebeurd. Uit contact met het ministerie van Klimaat en Groene Groei/ de VNG blijkt dat deze gelden nog door de 'toets op decentralisatie-uitkeringen'¹ moeten. Naar verwachting worden deze gelden januari 2025 overgemaakt.

Argumenten

De inzet van de incidentele gelden moet ten goede komen voor alle gemeenten en moet ook aansluiten bij de samenwerking die gemeenten hebben met netbeheerder Liander. Een data-analist moet gemeenten inzicht gaan geven in energiebehoeftes op verschillende thema's, waarbij dit integraal in kaart wordt gebracht om te komen tot analyse en ontwerp van het energiesysteem van de toekomst op zo'n manier dat dat voor alle gemeenten van meerwaarde is in de beleidsvormende fase. Gegevens komen beschikbaar ten goede van het maken van beleidskeuzes bij gemeenten en investeringskeuzes bij Liander.

Uitvoering

Na instemming door het Directieoverleg Fysiek Domein en nadat de incidentele gelden zijn ontvangen wordt een opdracht uitgezet via Flex tender. De data-analist wordt vanuit de Regio Gooi en Vechtstreek ingehuurd, maar voert de werkzaamheden nadrukkelijk in samenwerking met alle gemeenten uit. Hierbij wordt gezocht naar koppelingen met lokale vragen. De basis werkplek (standplaats) voor de data-analist wordt de gemeente Hilversum, de data-analist sluit aan bij het datateam van deze gemeente, aangezien zij de benodigde kennis, expertise en tooling (Tomahawk) voorhanden hebben. Deze faciliteiten zijn bij de Regio Gooi en Vechtstreek niet beschikbaar.

Bijlage(n)

- Concept voorstel invulling besteding klimaatgelden

¹ In de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften is vastgelegd dat de ministeries van BZK en Financiën toetsen of de decentralisatie uitkeringen voldoen aan de Financiële verhoudingswet en de Code interbestuurlijke verhouding. Deze toets gebeurt aan de hand van het Toetsingskader decentralisatie-uitkeringen, met de beleids- en bestedingsvrijheid voor gemeenten en provincies als voornaamste toetssteen. Bron: *Rapport Lessen voor een beleidskader decentraal bestuur – quickscan van kaders voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Berenschot)*.